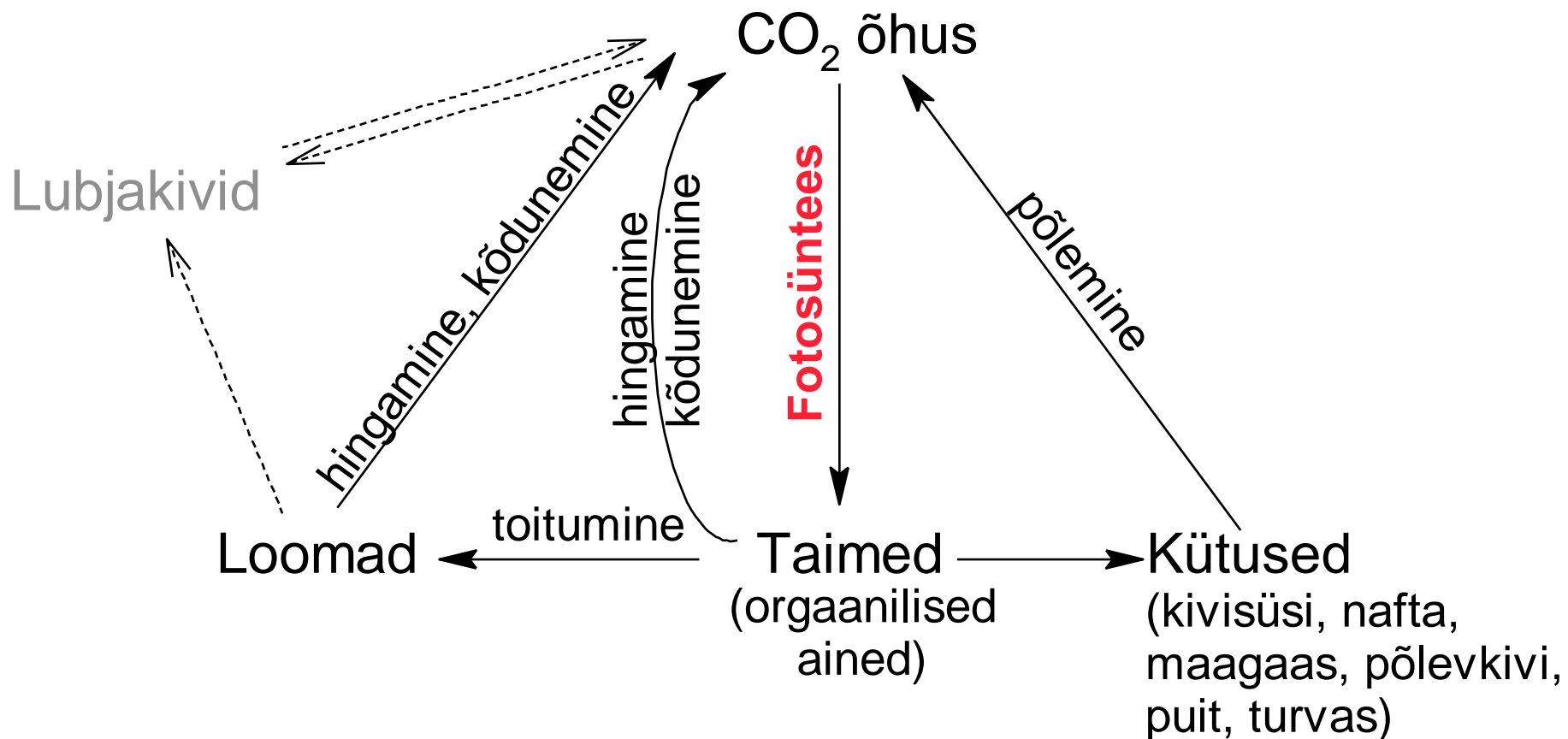

Süsinik lihtainena

Neem Katt

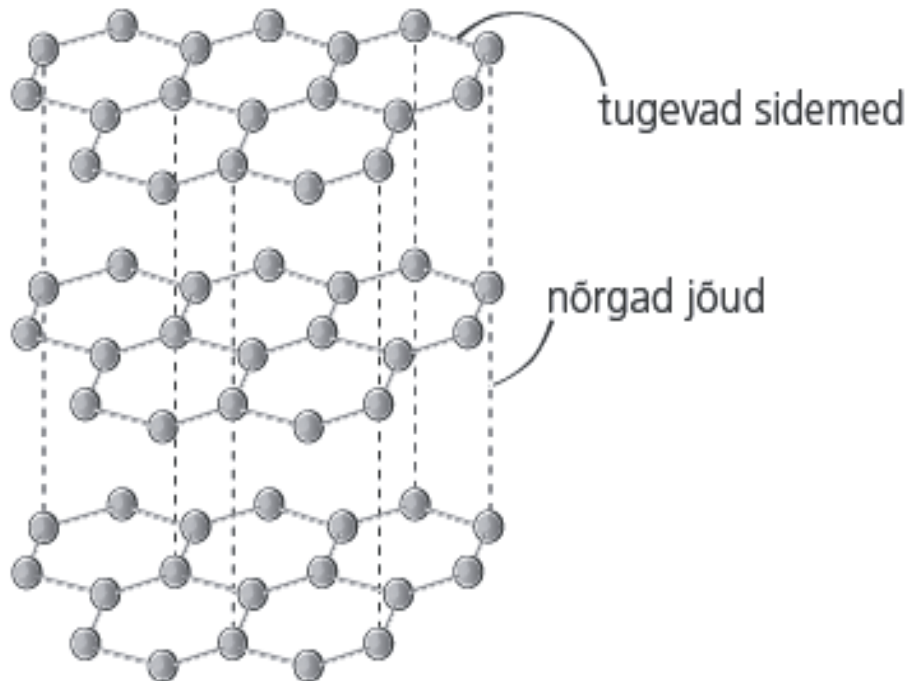
Süsinikuringe looduses

Allotroopia

- **Allotroopia** on nähtus, kui üks element moodustab mitu erinevat lihtainet.
- Allotroopia põhjuseks on:
  - erinev aatomite arv molekulis
(näiteks $O \rightarrow O_2$ ja O_3)
  - erinev kristalli struktuur
(näiteks $C \rightarrow$ grafiit ja teemant)

Grafiit

Aatomid paiknevad
kihiti, kihtide
vahekaugus suur

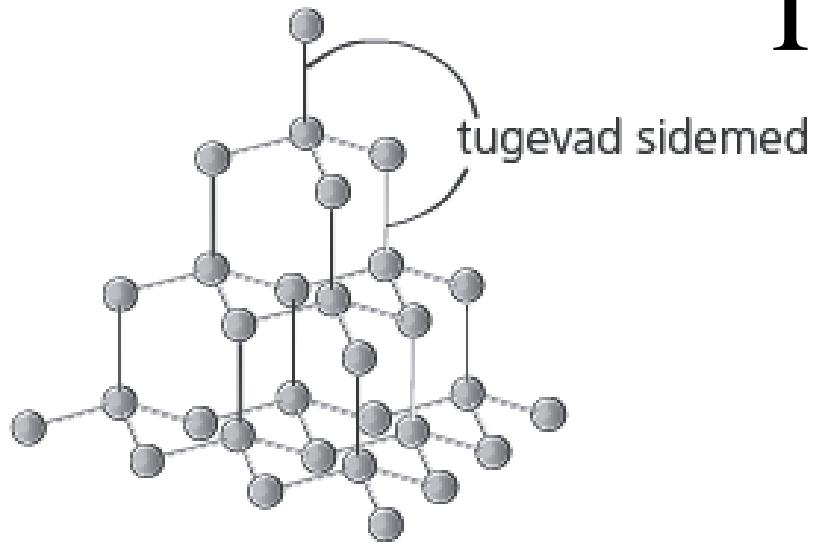
→ pehme, juhib elektrit,
must, kõrge st°

→ pliiatsisüdamikud,
elektroodid,
grafiitmääre,
kuumakindlad plaadid,
tiiglid

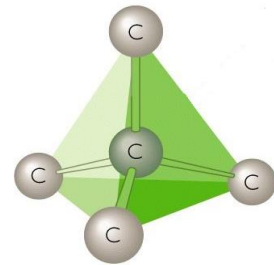
Grafiidi kasutusala

Teemant

Sidemed võrdse
pikkusega, nurgad
võrdsed, tetraeedrid

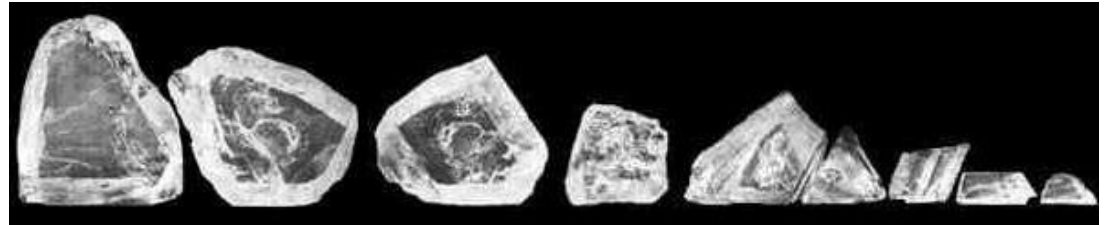

→ kõva, ei juhi voolu,
läbipaistev

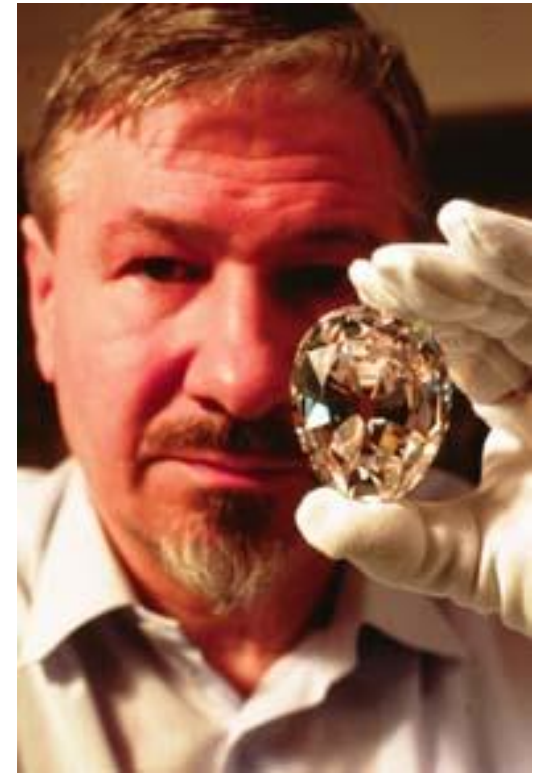
→ lõiketerad,
metallitöötlus-
vahendid, klaasinoad,
briljandid

Suurim teemant Cullinan 3106 ct

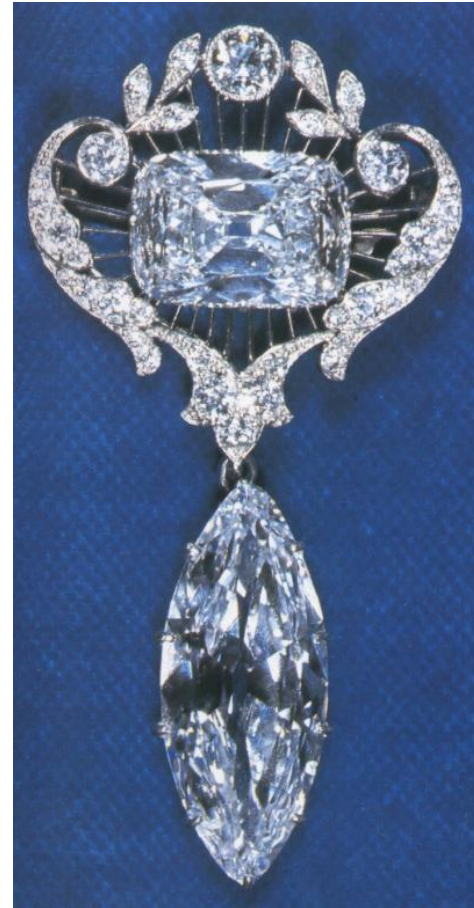

Aafrika täht
530 ct

Briljandid

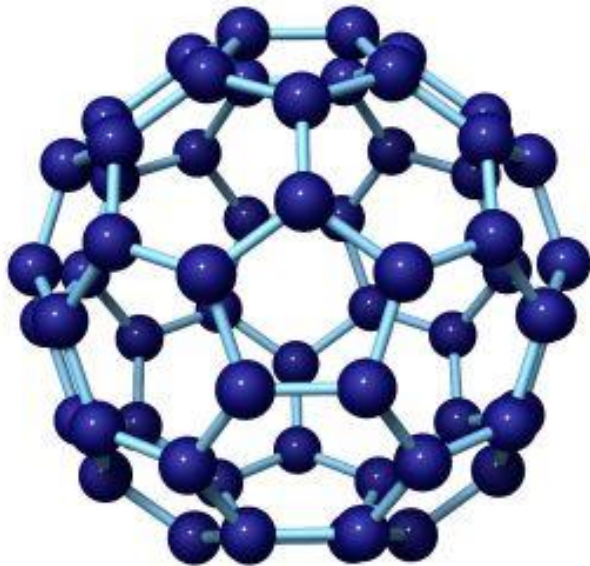

Teemandikaevandus

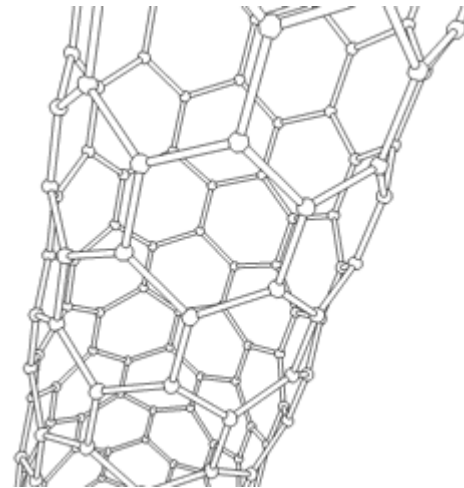

C tehisallotroobid

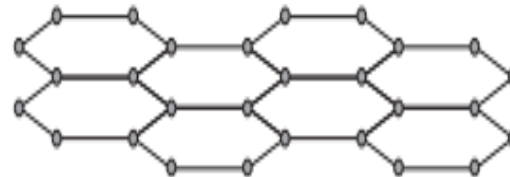
Fullereen C₆₀

Süsiniku nanotorud

Grafeen

Mis on süsi?

- Väga väikesed grafiidikristallid
- Hea adsorbent

Kivisüsi

- Kuumutamisel õhu juurdepääsuta saadakse koks
  - Praktiliselt puhas C

Süsiniku keemilised omadused

- Põlemine

– kütus katlamajades, elektrijaamades

- Koks redutseerib metalle oksiididest

